

TROSFRIHET I TYRKIA

RESSURSER FOR BARN OG UNGDOM I MENIGHETER SOM HAR MISJONSPROSJEKT I TYRKIA

stefanus
alliansen

Innholdsfortegnelse

Fakta om Tyrkia.....	1
Religion i Tyrkia.....	2
Kulturelle fakta.....	4
Landemerker.....	6
Vitnesbyrd fra Tyrkia.....	7
Alper blir kristen.....	8
Aktivitet: Bibelvers kode.....	10
Den første julenissen.....	11
-Aktivitet:Tyrkisk godteri og oppskrifter	13
Nuray og Su.....	14
-Noas ark og tradisjonelle tyrkiske leker.....	15
Slaget om Konstantinopel.....	19
-Aktivitet: Tyrkisk flagg.....	20
Historien om Miriam.....	21
-Aktivitet: Syng en tyrkisk sang.....	22
Hedninger. Polycarp og uregistrerte kirker. En kort tids skisse av en tyrkisk by, Smyrna.....	23
-Aktivitet: Kart over Tyrkia og Johannes åpenbaring.....	26
Samas spesielle år.....	29
-Aktivitet: Be for Tyrkia.....	30
Ahmed og ID-kortet.....	31
-Aktivitet: Pruting.....	32
Kayra og historien og Antalya Evangelical church.....	34
Dilara er ikke redd for å fortelle at hun er kristen.....	42
-Aktivitet: Like barn leker best.....	43

STEFANUSALLIANSEN

En kristen misjons - og menneskerettighetsorganisasjon som fokuserer spesielt på trosfrihet og den forfulgte kirke under mottoet: Sammen for de forfulgte.

www.stefanus.no

Dette heftet er utarbeidet av Stefanusalliansen med inspirasjon fra heftet «Bold believers in Turkey»

«Trosfrihet i Tyrkia» er utgitt med tillatelse fra Voice of the Martyrs /Kids of courage www.kidsofcourage.com Noen av vitnesbyrdene og sitatene, er skrevet om for å forstå situasjonen bedre i en norske kontekst. Historiene og bildene har også blitt anonymisert for å beskytte personene det gjelder.

FAKTA OM TYRKIA

Hovedstad

Ankara (ANG-kuh-ruh)

Beliggenhet

Største delen av Tyrkia ligger i Asia. Men en liten del i Vest Tyrkia ligger i Europa.

Størrelse

I utbredelse er Tyrkia litt over to ganger så stort som Norge, men i Norge bor det 5 millioner mennesker, og i Tyrkia bor det nesten 80 millioner.

Tidssone

Tyrkia har akkurat den samme tidssonen som vi har.

Valuta

I Norge bruker vi kroner, men i Tyrkia bruker de noe som heter lira. For tre norsk krone kan du få en lira.

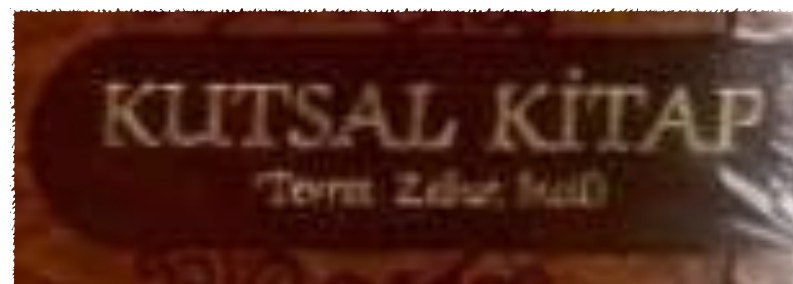

Språk

Tyrkisk og kurdisk

Nasjonaldag

Tyrkia har sin nasjonaldag 29 oktober. Her feirer de ikke med barnetog slik som vi gjør i Norge, men de har prosjesjoner med flagg og sanger. Mange oppsøker parker og stadium hvor det arrangeres underholdning.

President og statsminister

I Tyrkia har de både president og statsminister. I 2016 heter statsministeren Tayyip Erdogan og presidenten Ahmet Davutoğlu

Kurdere

Omtrent en femtedel av menneskene i Tyrkia er kurdere. Kurdere er et eget folkeslag og de fleste bor i Irak, Tyrkia, Syria og Iran. Mange kurdere vil gjerne ha et eget land hvor de selv kan få bestemme.

Språk

Tyrkisk og kurdisk

Nasjonaldag

Tyrkia har sin nasjonaldag 29 oktober. Her feirer de ikke med barnetog slik som vi gjør i Norge, men de har prosesjoner med flagg og sanger. Mange oppsøker parker og stadium hvor det er ulik underholdning.

President og statsminister

I Tyrkia har de både president og statsminister. I 2016 het statsministeren Tayyip Erdogan og presidenten Ahmet Davutoğlu

Kurdere

Omtrent en femtedel av menneskene i Tyrkia er Kurdere. Kurdere er et eget folkeslag og mange bor i Irak, Tyrkia, Syria og Iran. Regionen hvor de fleste bor kalles ofte Kurdistan. Mange kurdere vil gjerne ha et eget land hvor de selv kan få bestemme.

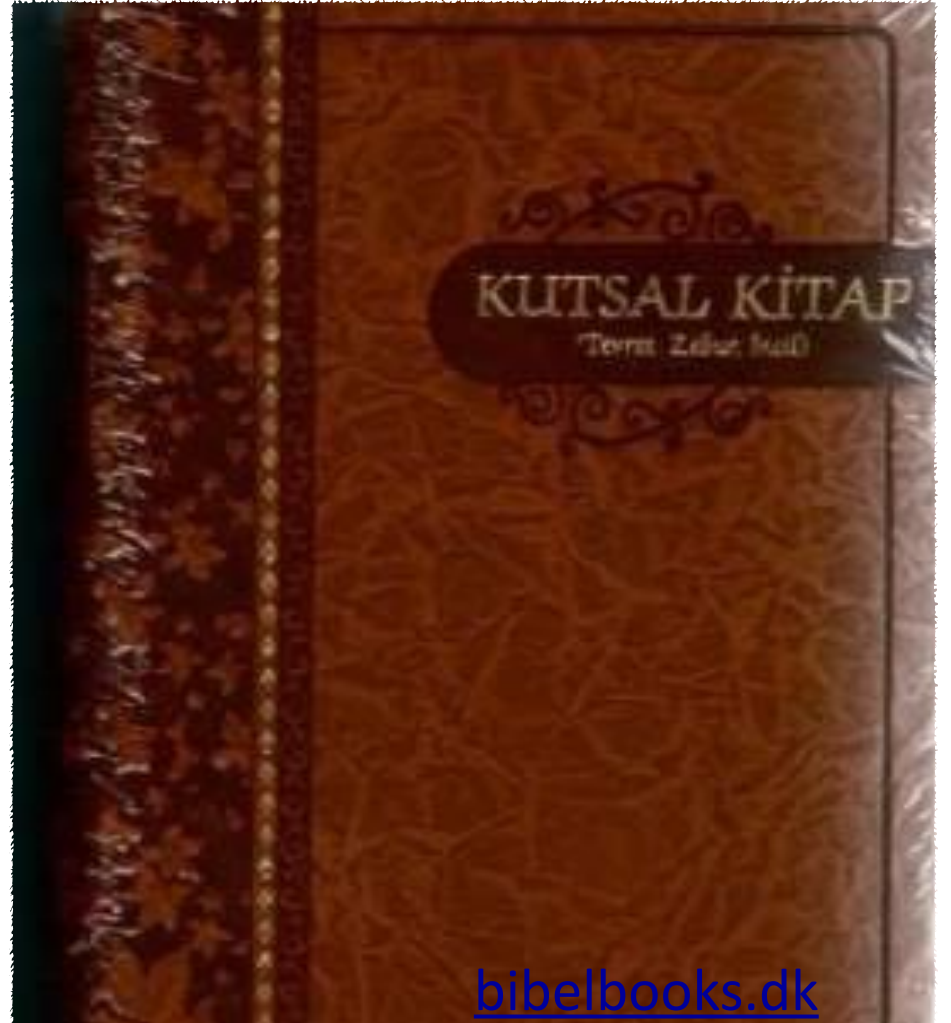
RELIGION I TYRKIA

Religion

På 1900 tallet var det 22 prosent kristne i Tyrkia. Men på grunn av ulike hendelser finnes det i dag bare 1% kristne i Tyrkia. 95% av menneskene i Tyrkia er muslimer.

Tyrkia i bibelen

Det området som i dag er Tyrkia er et område hvor det skjedde mange viktige hendelser som er omtalt i bibelen. Noa og familien hans bosatte seg i Tyrkia etter den store flommen. Apostelen Paulus kommer fra Tyrkia og startet de første kristne menighetene her. I Johannes åpenbaring blir syv kirker i ulike områder av Tyrkia omtalt.

Ararat og Noas ark

I 1.Mosebok 8:4 står det: «Den syttende dagen i den sjuende måneden ble arken stående på Ararat fjellet». I bibelske tider var Ararat navnet på et land. Fjellet Ararat ligger i dagens Tyrkia.

Mange mennesker tror at Noas ark kom til Ararat fjellet. Andre tror at det var et annet fjell i det samme området. Andre igjen, tror arken kom til et annet område i det som var landet Ararat den gangen. Forskere har enda ikke funnet spor av arken, men arkeologer jobber hele tiden med prøve å finne ut hvor Noa gikk i land med arken.

Trosfrihet i Tyrkia

I Tyrkia er det slik at du i utgangspunktet kan tro på hva du vil. Men mange kristne opplever at de blir diskriminert på grunn av sin tro. Det betyr at de opplever at de ikke har de samme rettighetene som andre har. De kan også oppleve at det for eksempel kan være veldig vanskelig å få bygget kirker. Noen kristne opplever også at de blir ertet og truet fordi de er kristne. Mange opplever også å bli utstøtt av sin egen familie fordi de begynner å tro på Jesus. For mange blir derfor menneskene i kirken som den nye familien deres.

stefanus
alliansen

Kulturelle fakta

Hvordan hilser de i Tyrkia?

Unge mennesker hilser eldre personer med å kysse hånden til den som er eldre, også røre sin egen panne med hånden til den eldre personen. To voksne pleier å håndhilse, slik som vi gjør i Norge. Hvis det er to personer som er gode venner eller slektninger pleier de å ta hverandre i hånden og kysse på begge kinnene.

Hei på Tyrkisk er uttalt «MEHR-huh-bah»

Tyrkisk pizza

Barn i Tyrkia liker godt noe som ligner på Pizza og heter «Pide». Denne deigen er på samme måte som pizza dekket med ost, kjøtt o.l. Men det er ikke tomatsaus på, slik som vi er vant til. Den er også formet litt annerledes ved at den er lang og oval og har spisse ender.

Ingredienser:

- 30 g gjær
- 1/4 liter lunket vann
- 2 ts sukker
- 500 g hvetemel
- 1 ts salt
- 1 eggeplomme
- 30 g sesamfrø
- 30 g sesamfrø

Tilberedning:

Løs gjæren i halvparten av vannet og litt sukker. Sikt melet i en skål og tilsett salt. Rør godt sammen. Tilsett vannet som er igjen, og elt deigen slik at den ikke lenger henger fast i hånda di. La den heve i cirka 20 minutter. Lag deigen så tynn som mulig og form den som du ser på bildet over.

La et rutemønster på overflaten med en finger dyppet i olje.

Rør sammen eggeplommen, olivenolje og 1 ts sukker og bruk blandingen til å pensle brødet med og dryss sesamfrø rundt hele brødet. Stek brødet i ca 20 minutter til det er gyldent.

Pide

Pide er tyrkernes brød, og brukes nesten til all tyrkisk mat. Du kan bruke Pide til frokost, supper eller kebab. Ved å sette på litt tomatsaus, oliven, stekt kjøtt og ost kan det bli en pizza i tyrkernes versjon. Pide kan ha ved siden av all type mat.

Børek

Børek er også vanlig mat i Tyrkia. Et slags innbakt pizza som gjerne inneholder fetaost, spinat og kjøtt

Handlekurver

Mennesker som bor i storbyen Istanbul ringer ofte og bestiller varer fra mat – og fruktbutikker. Når maten kommer putter de penger i en kurv og firer den ut av vinduet. Selgeren putter maten i kurven og kunden trekker opp kurven igjen.

Landemerker

Hagia Sofia

Hagia Sofia ble bygget som en kirke i Istanbul i løpet av det sekstende århundre. I 900 år var dette et viktige senter for de kristne. I 1453 ble Hagia Sofia gjort om en moske (sted hvor muslimene ber). I 1953 ble bygningen gjort om til museum. Hagia Sofia er kjent for sin spesielle arkitektur.

Blå Moske

Blå moske er et annet velkjent landemerke i Istanbul. Det offisielle navnet er Sultan Ahmed moskeen, etter den som fikk den bygget. Moskeen har seks minareter (tårn ved siden av moskeen). Den blir kalt den blå moske fordi den er dekorert med blå fliser på innsiden.

Topkapi palasset

Hundrevis av mennesker levde en gang i Topkapi palasset. I dag er også dette et museum i Istanbul. Palasset er mer enn 500 år gammelt.

Vitnesbyrd fra Tyrkia

Husk på dem som sitter i fengsel, som om dere var lenket sammen med dem, og husk på dem som blir mishandlet, som om det gjaldt deres egen kropp. Heb 13:3

Alper blir kristen Historie 1

Alper kalte seg selv muslim. På det nasjonale id kortet som alle må ha i Tyrkia, stod det at han var muslim.

Men Alper fulgte ikke de reglene han burde følge. Han trodde egentlig ikke på Allah som de andre muslimene gjorde.

Da han var en liten gutt, begynte han å stille spørsmål ved hva som var meningen med livet, og han begynte å lete etter svar. Til å begynne med syntes foreldrene at det var fint at Alper lærte om ulike religioner.

Ikke still spørsmål!

Han begynte å studere Islam, religionen han tilhørte. Mange sa at han måtte gå i moskeen for å finne svar. Alper gikk i moskeen for å snakke med imamene (muslimske prester). «Du må bare tro at Islam er rett», sa imamen. «Ikke still spørsmål».

Alper begynte også å lese mye i Koranen, som er muslimenes hellige bok, men han fant ikke svarene han lette etter der heller.

Hjemløs

Alper begynte å studere mange ulike religioner. Han studerte også Bibelen. Foreldrene hans var ikke bekymret for dette - enda.

Alper fikk tak i noen kristne bøker og begynte å lese i dem. Han gikk til og med på besøk i en kirke. Etter dette begynte han å snakke med foreldrene sine om at han tvilte på at det Islam lærte, var rett. Nå ble Alpers foreldre meget bekymret. De trodde bare Alper leste i bibelen og de kristne bøkene for å lære mer, ikke for å begynne å tro på noe annet! De fjernet og kastet ut alle de kristne bøkene fra hjemmet deres.

Alper kjøpte nye kristne bøker som han leste i og gjemte på rommet sitt. En dag han kom hjem fra skolen, stod moren og faren hans og ventet på ham. De hadde funnet bøkene han prøvde å gjemme.

«Vi sa at du skulle kaste disse bøkene!», sa hans far. «Er du en kristen?»

«Ja, det er jeg» svarte Alper.

Alpers far var opprørt! Han sa at Alper ikke kunne være kristen. Det måtte han slutte med! Men det kunne ikke Alper for han hadde funnet sannheten. Alpers far ba ham om å forlate hjemmet sitt og aldri mer kommer tilbake.

De andre kristne han hadde blitt kjent med i en kirke hjalp ham med å starte et nytt liv. Det var tungt å ikke ha kontakt med foreldrene sine, men det måtte bli slik. Alper ville ikke gi opp sin kristne tro. Han opplevde at Gud var med ham hele tiden.

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi far, den far som er rik på barmhjertighet, vår Gud som gir all trøst! Han trøster oss i all vår nød, så vi skal kunne trøste dem som er i nød, med den trøst vi selv får av Gud» (2.kor 1:3-4)

Spørsmål til samtale og bønnebehov

- 1) Hva tenker du om at foreldrene til Alper ikke lenger ville at han skulle bo sammen med dem fordi han var blitt en kristen?
- 2) Hvis noen i din familie hadde skiftet religion, hva tror du at du hadde tenkt da?
- 3) I mange land er det slik at mennesker blir urettferdig behandlet fordi de skifter tro. Hva tenker du om det?

Bønn: Mange mennesker i Tyrkia opplever å bli utestengt fra sin egen familie fordi de blir kristne. Be for disse menneskene slike som Alper. Be om at kirken og det kristne fellesskapet må klare å være en ny familie for de som mister den de har. Be om at familiene må kunne finne tilbake til hverandre igjen.

Aktivitet: Bibelvers kode

Tyrkiske kristne kan gå igjennom vanskelige ting fordi de tror på Jesus. Bruk disse hemmelige kodene til å se hva som kan oppmuntre mennesker som opplever vanskeligheter på grunn av sin tro! Lær gjerne bibelverset utenat.

 1L 3L 5M 4N 1L 2M 5M 2L 4L 3N 2L 3M

 1M 2N 1L 4N 1N 4M 4N 3M 3N 5L 4L

 4N 2L 3M 1N 5M 2L 4L 2M

Løsningen finner du i Filipperbrevet 4:13

	1	2	3	4	5
L	A	E	L	R	Ø
M	I	K	G	O	T
N	S	H	J	M	

Den virkelige julenissen Historie 2

Vår julenisse har utgangspunkt i en virkelig person som het Nicholas. Men, Nicholas brukte hverken rød drakt eller hadde reinsdyr som fremkomstmiddel.

Nicholas bodde i en by som ligger i dagens Tyrkia. Han ble født i en by som heter Myra ca 200 år etter Jesus ble født. Den gangen lå Myrna i det romerske imperiet.

Nicholas vokste opp som foreldreløs, for foreldrene hans døde da han var veldig liten. Som voksen ble han en kjent kristen leder i sitt område.

Forfølgelse

En av lederne i Romerriket, Diocletian, mente at de kristne ikke burde få lov til å tro på Jesus slik de gjorde. Og Nicholas, som var en kjent kristen leder, måtte i fengsel på grunn av at han trodde på Jesus. Det var også mange andre kristne som led under keiser Diocletians styre.

Senere kom en hersker ved navn Konstantin til makten. Han var ikke redd for de kristne, og lot Nicholas og mange andre som trodde på Jesus bli sluppet fri fra fengsel. Nicholas fortsatt og hjelpe barn som var foreldreløse, men etter hvert skulle han møte nye utfordringer.

Arius

En kirkeleder som het Arius begynte å spre usannheter om den kristne tro. Han mente blant annet at Jesus ikke virkelig var Gud.

Lederen Constantin ønsket å ha et møte om dette, hvor alle de store kirkelederne snakket sammen om dette tema.

Kirkemøtet ble holdt i en by som heter Nikea i år 325. Til dette møtet kom alle de store kirkelederne i landet, også Nicholas var innbudt til dette møtet (i følge tradisjonen om ham).

På møtet stod Arius opp og begynte å synge en sang om at Jesus ikke var Gud. Dette var en stor fornærmelse for de andre som trodde at Jesus var sant Gud og sant menneske, så Nicholas gikk frem og klasket til Arius i ansiktet.

Selv om mange var enige i at Arius hadde fornærmet de kristne, var det likevel ikke lov å slå noen. Så Nicholas mistet jobben som kirkeleder på grunn av det han hadde gjort. Men han sluttet aldri å hjelpe mennesker i nød. Etter mange år fikk han igjen lov til å bli en kristen leder.

Aktivitet: Tyrkisk godteri og oppskrifter

Prøv et nytt godteri

Tyrkia dyrker mye av verdens beholdning av pistasje – og hasselnøtter. Også andre nøtter blir dyrket i Tyrkia, slik som mandler, valnøtter og vannkastanjer.

Tyrkia produserer også rosiner, druer, aprikos, fiken, granateple, kirsebær, solsikkefrø, gresskarkjerner, vannmeloner, oliven, appelsiner og sukkerroer.

I de to avsnittene over finner du mange ting som blir dyrket i Tyrkia. Sett en ring rundt alt det du har prøvd å spise. Hvis du kan få tak i det, kanskje du skal prøve å spise noe av det du ikke har satt ring rundt? Eller prøv å lage noen av oppskriftene under.

God mat!

Tyrkiske barn har en måte å signalisere at de liker maten på. Alle fingrene på den ene hånden rører tuppen av tommelen. Prøv dette tegnet neste gang du spiser noe godt!

Simit

Dette er en populær snack i Tyrkia.

Bland 1 kopp mel og 1\4 spiseskje med salt. Ta videre 1 spiseskje oliven olje, 2 spiseskjeer med mykt smør, 2 spiseskje varmt vann, 4 spiseskjeer melk og 1 egg. Rør dette sammen til du får en deig. La den hvile. Rull ut deigen til den blir som en slange, og hekt endene sammen slik at det blir en sirkel og la den hvile litt igjen. Smør med egg og strø sesamfrø over. Du får ca 8 Simit av denne deigen. Stek det i ca 25 min på 200 grader.

Turkish delight

Turkish delight er et godteri som blant annet dukker opp i C.S Lewis sin Løven, hekse og klesskapet.

Ta to poser med gelantinpulver i en 1\2 kopp med kaldt vann. Rør rundt og la det hvile i 10 min.

Bland forsiktig 1\4 kopp med vann, 1 kopp sukker, 1 spiseskje maismel, juice fra en appelsin og juice fra en sitron. Ha alt i en kjele. Kok det forsiktig opp og tilsett gelatin miksturen. La det koke forsiktig i

20-25 minutter. Rør forsiktig et par ganger. Hell det så opp i en smurt brødform, og la det stå i rom temperatur til den har stivnet. Skjær det opp i små biter og rull i sukker eller melis før servering.

Nuray og Su historie 3

Nuray går på en offentlig ungdomsskole i Tyrkia. På denne skolen går det mer enn 1100 ungdommer, og Nuray er en av noen få kristne som går på skolen.

Nuray ble kristen for bare noen få år siden, etter at hun hørt om hvor glad Gud er i alle mennesker. I Tyrkia er det ikke slik som i Norge at de har KRL, men i stedet lærer de bare om en religion, og det er Islam. En gang, når hun skulle ha en prøve i dette faget, måtte hun krysse av på at hun var muslim, og at Islam var sannheten, enda Nuray var kristen og trodde på Jesus. Nuray svarte ikke på spørsmålet og dermed strøk hun på prøven.

Nurays rektor kalte henne inn på kontoret for å få henne til å si at hun ikke var en kristen! Men det nektet Nuray. Hennes kristne tro betydde så mye for henne, at hun ikke kunne frasi seg den.

Samtale: Hva tenker du om at lærerne ønsket å få Nuray til å skifte religion og tro på noe annet enn det hun mente var rett? Er det rettferdig at de kan gjøre slik på skolen? Kjenner du noen som tror på noe annet enn deg? Hva tenker du om at mennesker blir behandlet ulikt i forhold til hva de tror på? Er du redd for å fortelle andre hva du tror på?

Nuray ville ikke frasi seg troen sin, da rektoren ville at hun skulle det. Vet du om noen andre personer i bibelen eller kirkehistorien som har gjort det samme?

Su liker ikke å gå på skolen. Hun var veldig glad i det tidligere, og hadde mange venner. En dag var det slik at noen personer gikk til angrep på tre kristne i byen til Su, og alt forandret seg. Noen på tv sa også at: «Kristne er dårlige folk. Det er deres egen feil hvis noen angriper dem». Men de kristne hadde ikke gjort noe galt!

Etter at dette skjedde var det ingen som ville være venner med Su lenger. De visste at Su var en kristen og at hennes far var pastor. Hvis barna ønsket å fornærme noen sa de: «Er du kristen, eller?», også håpet de at Su hørte dem. Su var ikke den eneste i familien som hadde problemer. Barna på skolen var ikke greie med Su sin eldre søster, Duskè, heller.

En dag kom det faktisk menn med pistoler til kirken som Su går i. De så etter hennes far, men han var heldigvis ikke i kirken akkurat da.

Su og foreldrene hennes stoler på at Gud skal ta vare på dem. Kanskje vi også kan være med og be for Su, familien og kirken hennes!

Aktivitet: Noas ark og tradisjonelle Tyrkiske leker

Les om fjellet Ararat og Noas ark i fakta kapitlet.

Aktivitet med Noas ark

Kopier bildene med dyrene i vinduene og Noas ark på nestes side. Be barna farge både dyrene og arken. Åpne så vinduene i arken ved å kutte forsiktig med en spiss saks, eller kniv. Lim så arket med dyrene på bak arken Når du åpner vinduene kan du se hvilke dyr som er med i båten!

Noas grøt – lag en matrett som Noa lagde!

I følge Tyrkiske legender var det nesten slutt på all maten i båten da Noa nådde land. Men likevel ønsket de å feire. Så de samlet det de hadde igjen av mat og lagde en slags grøt. Tyrkiske familier spiser fortsatt denne retten:

1 kopp bygg (hurtigkokt) og tilsett vann. La dette koke på medium varme til grøten er ferdig. Tilsett så 1 kopp pasta penne, og 1 kopp kikerter. Tilsett også $\frac{3}{4}$ kopp aprikos kuttet i småbiter, $\frac{1}{2}$ kopp rosiner, $\frac{1}{2}$ kopp rosiner, $\frac{1}{2}$ kopp tørkede fiken kuttet i biter, $\frac{1}{2}$ kopp sukker. La dette koke opp til det har blitt en skikkelig grøt. Skal serveres kald med valnøtter og mandler på toppen.

Dyrespill

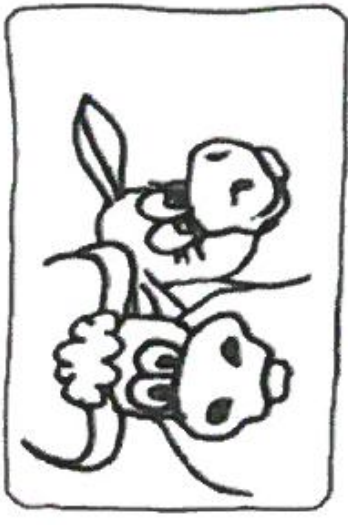
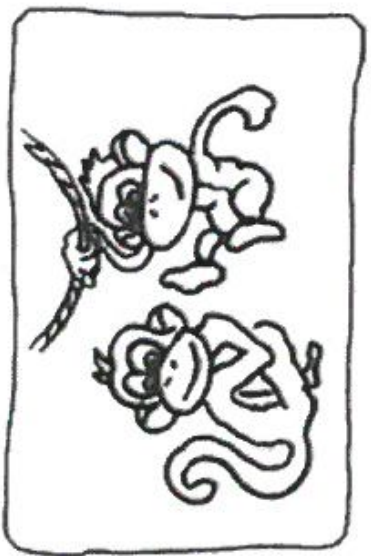
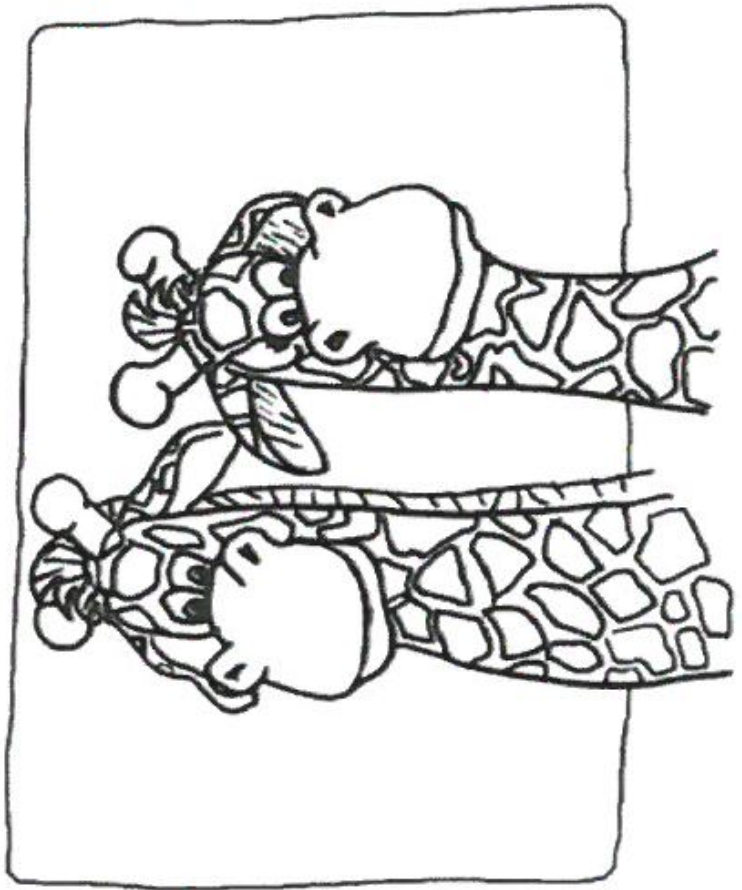
Forberedelse: Lag kort med bilder eller navn på dyr. Velg dyr som har lett gjenkjennelige lyder. Tegn hvert dyr på to kort.

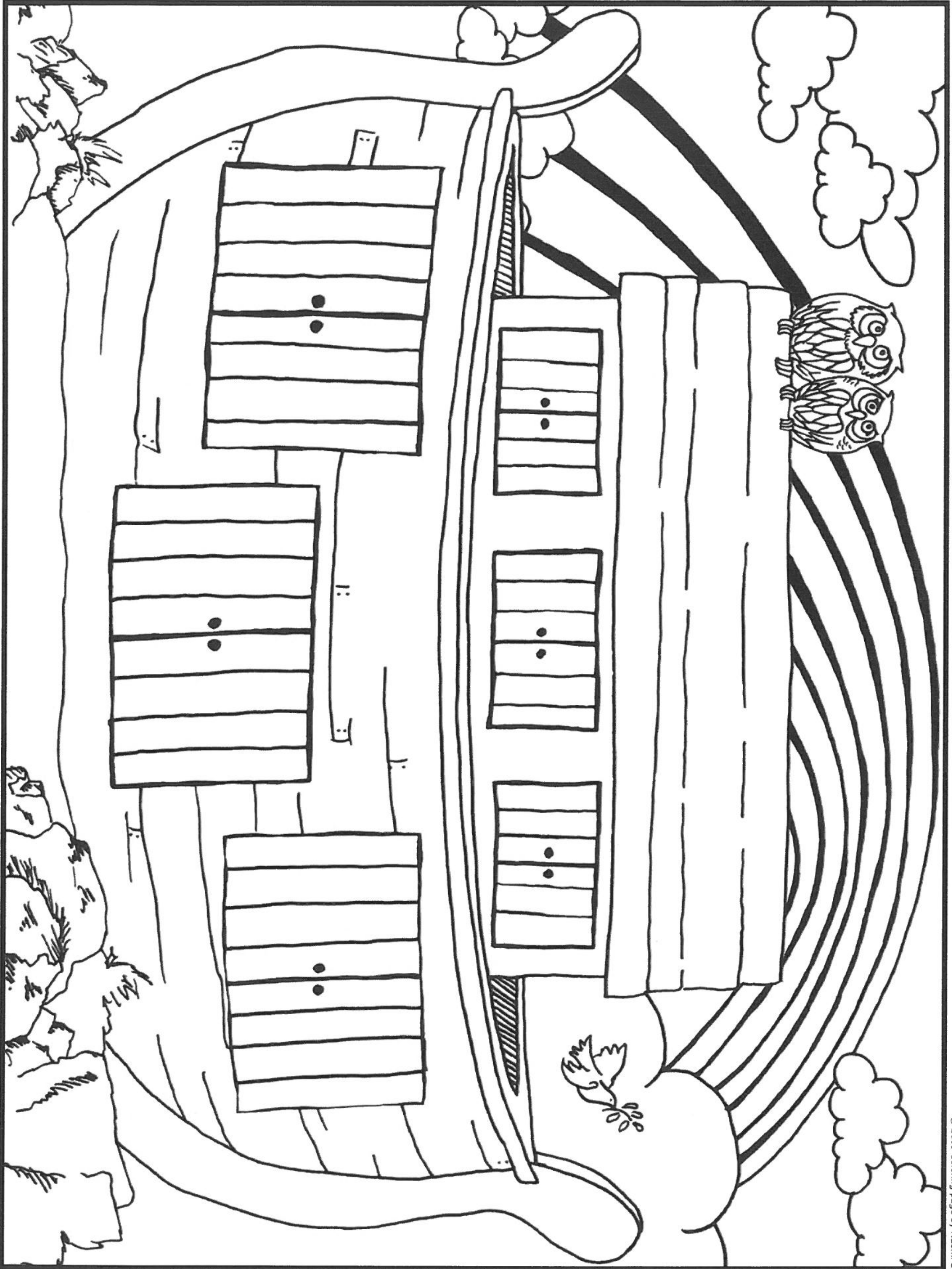
Instruksjon: Begynn med samme antall deltagere som kort. Hvis det er flere deltagere kan dere dele dere inn i grupper. Gi hver spiller et kort og be dem holde bildet gjemt. Spillerne prøver å finne sitt matchende dyr ved å gå rundt å lage den lyden som dyret lager. Når de finner sin «make» kan de gå til det stedet som skal være Noas ark. Spillet er over når alle er i arken.

© 2009 Coloring page by Naomi S

Tradisjonelle Tyrkiske spill

Oljebryting

Tyrkiske barn liker fotball, basketball, volleyball og andre sportsaktiviteter som vi liker i Norge. I Tyrkia har de også noen sportsgrener som vi ikke har andre steder i verden. Oljebryting er en av dem. Bryterne dekker seg selv med olje, noe som gjør det vanskelig for motstanderen å få skikkelig tak i dem. Dette er en tyrkisk sport som har vært vanlig i Tyrkia i mange hundre år.

Kamelbryting

Det er ikke bare mennesker som bryter i Tyrkia. Det finnes også brytekamper mellom kameler. Du kan kjøpe billett til en slik brytekamp for å se hvilke kamel som legger den andre i bakken først. De som driver med denne sporten mener at kamelen ikke har vondt av dette. Men mange som jobber i dyrebeskyttelsen mener noe annet...

Pinner og hester

Jereed er en tradisjonell sport i Tyrkia. Det er to personer som kjemper mot hverandre på hesteryggen. Ridderne får poeng ved å kaste pinnene og treffe spillerne på det motsatte laget. I dag har pinnene gummi på tuppene for å redusere skader.

Slaget om Konstantinopel historie 4

Keiser Konstantin var den som hersket over det store Romerske imperiet. I år 330 e.kr gjorde han byen Bysants til hovedstad i den østlige delen av riket. Konstantin ønsket også å kalle opp byen etter seg selv og skiftet navnet til Konstantinopel. Vet du hva Konstantinopel heter i dag? Den heter Istanbul!

1 århundre: Bysantin

2 århundre Konstantinopel

3 århundre Istanbul

Hva vill du kalt en by, hvis du skulle kalle den opp etter deg selv?

Den østlige delen av det romerske imperiet ble altså kalt det Bysantinske riket, og Konstantinopel var senteret i dette riket. Kristendommen var offisiell religion, og riket bestod i mer enn 1000 år!

Etter hvert ble Tyrkiske muslimer mektige og omringet Konstantinopel, så ingen kunne komme hverken ut eller inn. Dette skjedde i 1453 Richard Wurmbbrandt, den personen som kanskje har gjort mest for å sette fokus på at kristne mennesker som lider for sin tro skal bli kjent, forteller i sin bok om hva han trodde skjedde. Mange mener at det foregikk et kirkemøte inne i en av kirke, mens beleiringen fant sted. Alle de viktige prestene diskuterte noe de mente ikke var lett å forstå. De var så opptatt med dette at de ikke fikk med seg at byen ble omringet. Spørsmålene var blant annet:

Hvilken farge var det på øynene til Jesu mor?

Er englene menn eller kvinner?

Synes du disse spørsmålene hørtes veldig viktige ut?

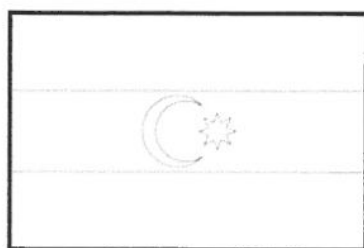
I hvert fall så ble ikke Konstantinopel en kristen by lenger, men ble en del av det vi kaller det Ottomanske riket.

Wurmbbrandt sier i sin bok at historien om kirkemøtet kan være sant, men det vet vi ikke. Historien kan likevel være et bilde på at vi kan være så opptatt med spørsmål og små ting at vi ikke får med oss det som skjer rundt oss.

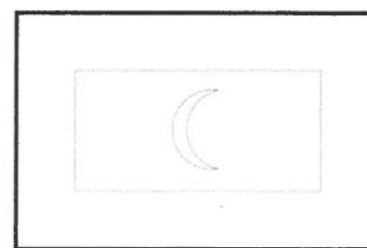
Finn ut: Hva slags møbel er en «ottoman»? Hvordan fikk det navnet sitt?

Aktivitet: Tyrkias flagg i dag

Kopier flagget til Tyrkia og farg det rødt. La månen og stjernen være hvite.

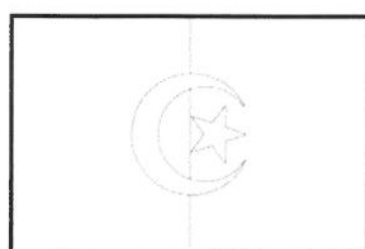
Azerbaijan

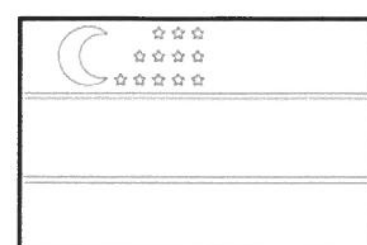
Maldives

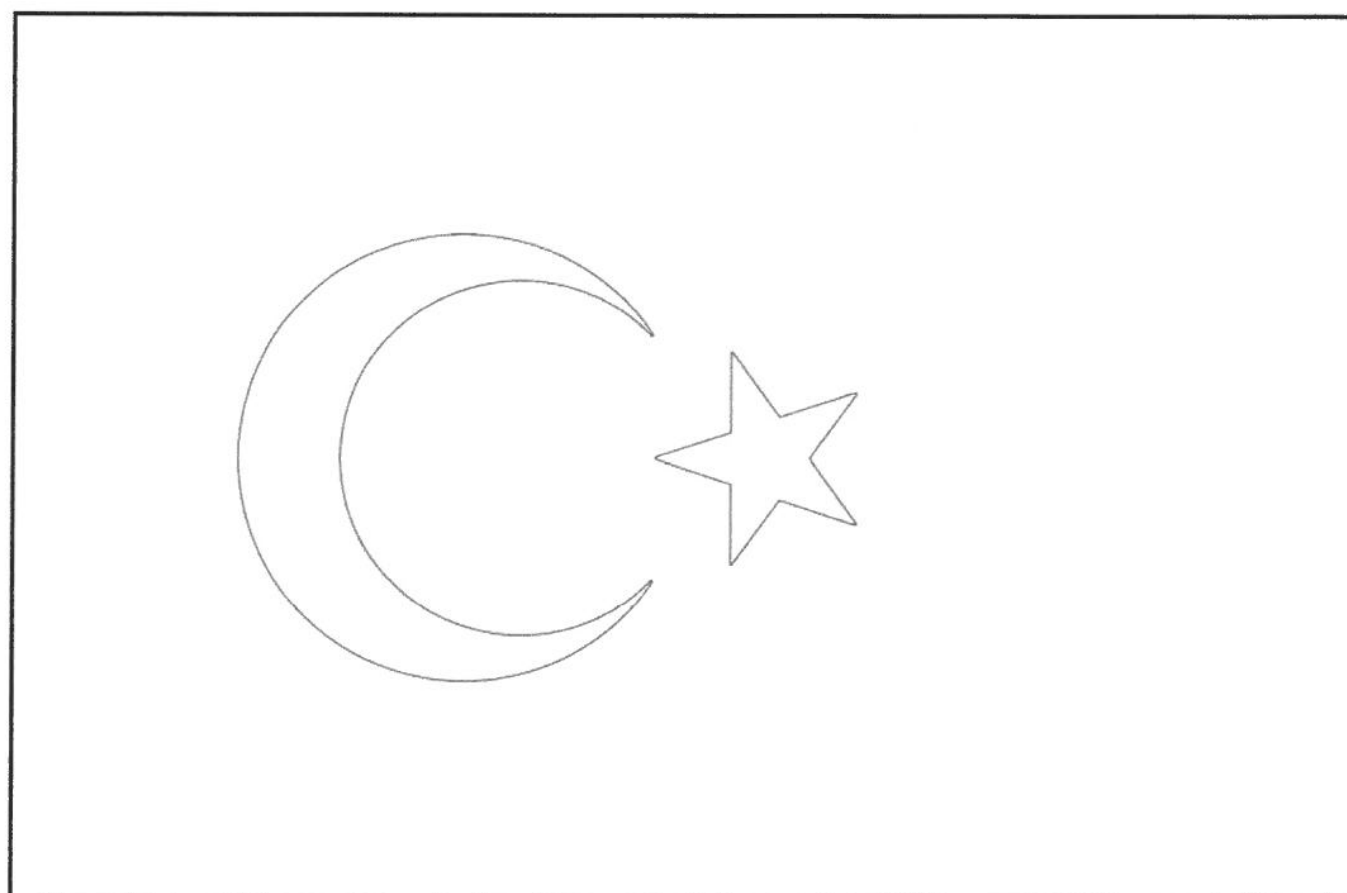
Mauritania

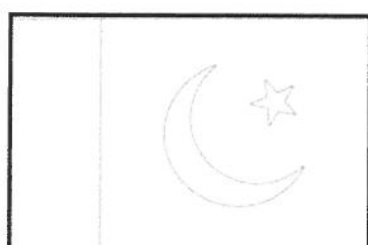
Algeria

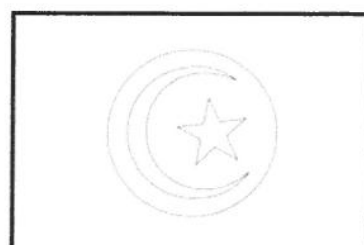
Uzbekistan

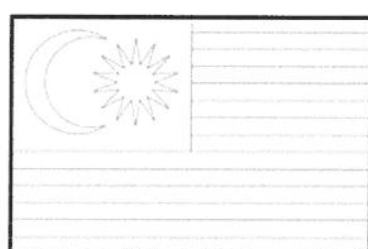
Turkey

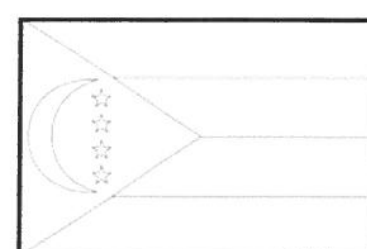
Pakistan

Tunisia

Malaysia

Comoros

Historien om Miriam historie 5

Miriam var lei seg. Hennes far var død og hun savnet ham så veldig!

Miriam var 8 år, og bodde i Tyrkia sammen med familien sin. Hun hadde en søster på 13 år, Michal Janina, og en bror, Lucas, som var 10 år. Hennes far, Tillman, og hennes mor, Susanne, kom til Tyrkia fra Tyskland på 1990 tallet for de ønsket å fortelle menneskene som bor der om Guds kjærlighet.

Tillman hjalp andre kristne med å lage en ny Tyrkisk bibel, slik at menneskene her kunne lese bibelen på sitt eget språk. Barna gikk på skolen her, og de snakket tyrkisk, tysk og litt engelsk.

En påske kom det noen unge menn til gudstjenesten som Miriam og familien hennes var på. De sa at de ønsket å vite mer om Jesus. De besøkte også Tilmann og to andre kristne der de jobbet med å oversette bibelen. Da de kom dit viste det seg at de ikke var interessert i Jesus, men ønsket å ødelegge for de kristne.

De slo dem, og senere døde all tre av skadene de fikk.

Etter at faren døde, var ikke Miriam bare lei seg, hun var også veldig sint!

Miriam så på moren sin, og forstod ikke hvorfor ikke hun også var sint! Da Miriam spurte henne svarte hun noe rart: «Det er Gud som gir meg fred. Jeg vet at pappa er i himmelen hos Jesus. Gud har tilgitt oss så mye at vi må også tilgi. De som angrep far visst ikke hva de gjorde!»

Hva synes du om dette svaret? Det høres rart ut å tilgi den som gjorde noe så stygt. Har du noen gang opplevd at noen gjorde noe som var stygt mot deg? Hva tenkte du om tilgivelse da?

Miriam er fortsatt lei seg for at faren hennes er borte. Men hun jobber hele tiden med å lære om tilgivelse. Miriam og familien hennes ber for de som drepte hennes far. Jesus sa: Be for dem som ... forfølger dere. (Matt 5:44)

Susanne, Miriams mor, visste at Gud hjalp familien med å lære tilgivelse. Hun er så takknemlig for mennesker som ber for dem. Kanskje vi også kan være med og be for familien til Miriam!

Aktivitet: Syng en Tyrkisk sang

Do You Know How Precious You Are? A Turkish Song

Biliyormusun, çok değerlisin

Bi - li - yor - mu - sun, çok de ğer - li - sin. Bi - li - yor - mu - sun, bir
Bih-lih-yor-moo-soon, chohk deh-gehr-lih-sihn. Bih-lih-yor-moo-soon, beer

in - ci - sin. Bi - li - yor - mu - sun, çok de ğer - li - sin, Tan - ri - nin e - lin - de -
ihn-jih-sihn. Bih-lih-yor-moo-soon, chohk deh-gehr-lih-sihn. Tan-ruh-nihn eh-lihn-deh-

sin. Tan - ri - nin e - lin - de - sin.
sin. Tan-ruh-nihn eh - lihn - deh - sin.

Pronunciation:

Bih-lih-yor-moo-soon, chohk deh-gehr-lih-sihn
Bih-lih-yor-moo-soon, beer ihn-jih-sihn
Bih-lih-yor-moo-soon, chohk deh-gehr-lih-sihn
Tan-ruh-nihn eh-lihn-deh-sihn
Tan-ruh-nihn eh-lihn-deh-sihn

Translation

Do you know how precious you are?
Do you know that you are a pearl?
Do you know how precious you are?
You are in God's hand.
You are in God's hand.

Learn Three Turkish Words

"Yes" is pronounced "eh-VEHT."
"No" is pronounced "HAH-yurr."
"Jesus" is pronounced "EE-suh."

Hedninger, Polycarp og uregistrerte kirker. En kort tidsskisse av en Tyrkisk by. Smyrna. Historie 6

Før Jesus

Store flotte bygninger og høyt utdannede mennesker gjorde Smyrna kjent. Ett av bygnin- gene var et tempel hvor de som bodde der, tilba keiseren som en gud. I disse tider var Tyrkia en del av noe som heter Romerriket.

Etter Jesus

De kristne ble forfulgt i denne byen. Det var forbudt å tro på Jesus.

Johannes åpenbaring

Johannes ble arrestert fordi han trodde på Jesus, og han havnet i fengsel på en øy som heter Patmos. Da han var fange der, fikk han noe vi kaller en åpenbaring. Han opplevde at Gud talte til ham. Johannes skrev ned det som han opplevde at Gud sa til ham. Dette ble til det vi kaller Johannes åpenbaring, og dette finner du bakerst i bibelen din. Gud ba Johannes skrive brev til kirker i syv ulike byer. Smyrna er en av byene hvor de kristne mottok brev fra Jo- hannes. Brevet oppmuntret de kristne til å holde ut, selv om de hadde det veldig vanskelig. Det var stor forfølgelse av de kristne her.

156 etter Kristus

En av de første kristne martyrene vi hører om, kommer nettopp fra Smyrna. Hans navn var Polycarp. Vet du hva en martyr er?

De som bestemte i landet sa til Polycarp at han kunne slippe fri fra fengsel hvis han sluttet å tro på Jesus. Polycarp var en veldig gammel mann. Han svarte de som bestemte i landet: «I åtti seks år har jeg tjent min Herre. Og han har bare vært god mot meg! Hvordan kan jeg fornekte han som har frelst meg?». Polycarp ble drept fordi han nektet å frasi seg troen på Jesus.

Konstantin

I det fjerde århundre kom det en kristen romersk hersker til makten. Hans navn var Konstan- tin. Konstantin gjorde kristendommen til den offisielle religion i Romerriket.

Hundre år etter dette, tok Tyrkiske muslimer over mer land og fikk mer makt. Da vi kommer til år 1900 er bare 20% av den tyrkiske befolkningen kristne. I dag finnes det rundt 1% kristne i Tyrkia.

Homer

Illaden er et langt dikt fylt med historier fra den Trojanske krigen. Forfatteren av diktet skal være en som heter Homer. Men noen mennesker tror ikke Homer har eksistert, og at vi ikke vet hvem forfatteren er. Noen sier at Homer var født i Smyrna, og at han levde noen hundre år før Jesus ble født.

Troy

Troy var en by i det antikke Tyrkia. De som bodde i byen ble kalt «Trojanere».

Mange trodde at Troya var en fantasi by som aldri har eksistert. Men på 1800 tallet oppdaget arkeologer ni byer som lå lagvis oppå hverandre i dette området. En av disse byene tror de var Troy som det fortelles om i Illaden.

Den Trojanske krig

Paris, en trojansk prins, kidnappet en prinsesse som heter Helen. En gresk hersker hadde egentlig tenkt å gifte seg med Helen. Greske soldater angrep Troy for å prøve å redde Helen, men de klarte ikke dette for Troy hadde store murer rundt hele byen. Så kom de på en lur ide. Noen greske soldater gjemte seg inn i en kjempestor trehest som de lagde. Grekerne lurte Trojanerne til å ta med seg denne hesten inn bak murene. I det øyeblikket de kom innenfor hoppet de ut av hesten og vant over Trojanerene!

Vi kjenner ikke detaljene rundt den Trojanske krigen, men historien om hesten er nok ikke sann.

Izmir i nyere tid

I dag kalles Smyrna for Izmir. Izmir er den tredje største byen i Tyrkia.

«Den ulovlige kirken»

I nyere tid er det dessverre fortsatt mange som er skeptiske til kristne i Tyrkia. Tyve mennesker stormet en kirke under en gudstjenesten i 1999. Noen av disse var videojournalister. De tok opptak av kirken og gudstjenesten og sendte dette på nasjonal tv. En avis kalte kirken en «ulovlig kirke» og skrev at de møttes i hemmelighet og var ulovlige. I Tyrkia er det sånn at myndighetene må godkjenne alle bygg som de kristne vil bruke som kirker, og denne kirken hadde denne tillatelsen, så det avisene skrev var ikke sant.

Væpnet politi kom med videojournalistene til kirken. «Det var første gang jeg så at noen tok med maskingevær inn i kirken», fortalte Sara, en 14 år gammel kristen jente.

Politiet tok alle de voksne og ungdommene med seg i bilene sine. Hassan og syv andre barn ble stående igjen alene. Barna gikk hjem hver til sitt, men Hassan ville tilbake for å se hvordan det gikk med kirken hans. Da så han at politiet forseglet kirken slik at ingen skulle få bruke den. ‘

Etter ett døgn ble de voksne sluppet fri fra fengsel, men de måtte gå til rettsak for å få åpnet kirken sin igjen (som allerede var godkjent fra før).

Trusler mot de kristne

I de siste årene har to kristne ledere blitt angrepet, og mange kirker har blitt utsatt for steinkasting. Mange kristne opplever vanskeligheter bare fordi de tror på Jesus.

Frykt ikke det du lider... Gud sa at Johannes skulle skrive dette til de kristne i Smyrna for lenge siden. Disse ordene i Johannes Åpenbaring 2:10, trøster fortsatt de kristne som følger Ham i dag.

Aktivitet: Kart over Tyrkia og Johannes Åpenbaring

Tyrkia og nabolandene

Kopier opp kartet under og fargelegg landene i ulike farger.

Navnene viser hva de ulike nabolandene til Tyrkia heter. Skriv riktig navn på landet, det korresponderer med tallet for landets navn. Bak landene der det er et kors, betyr det at det er flest kristne i landet. Der det er bilde av den måne, betyr det at det er flest muslimer i landet.

1. Bulgaria †

2. Greece †

3. Georgia †

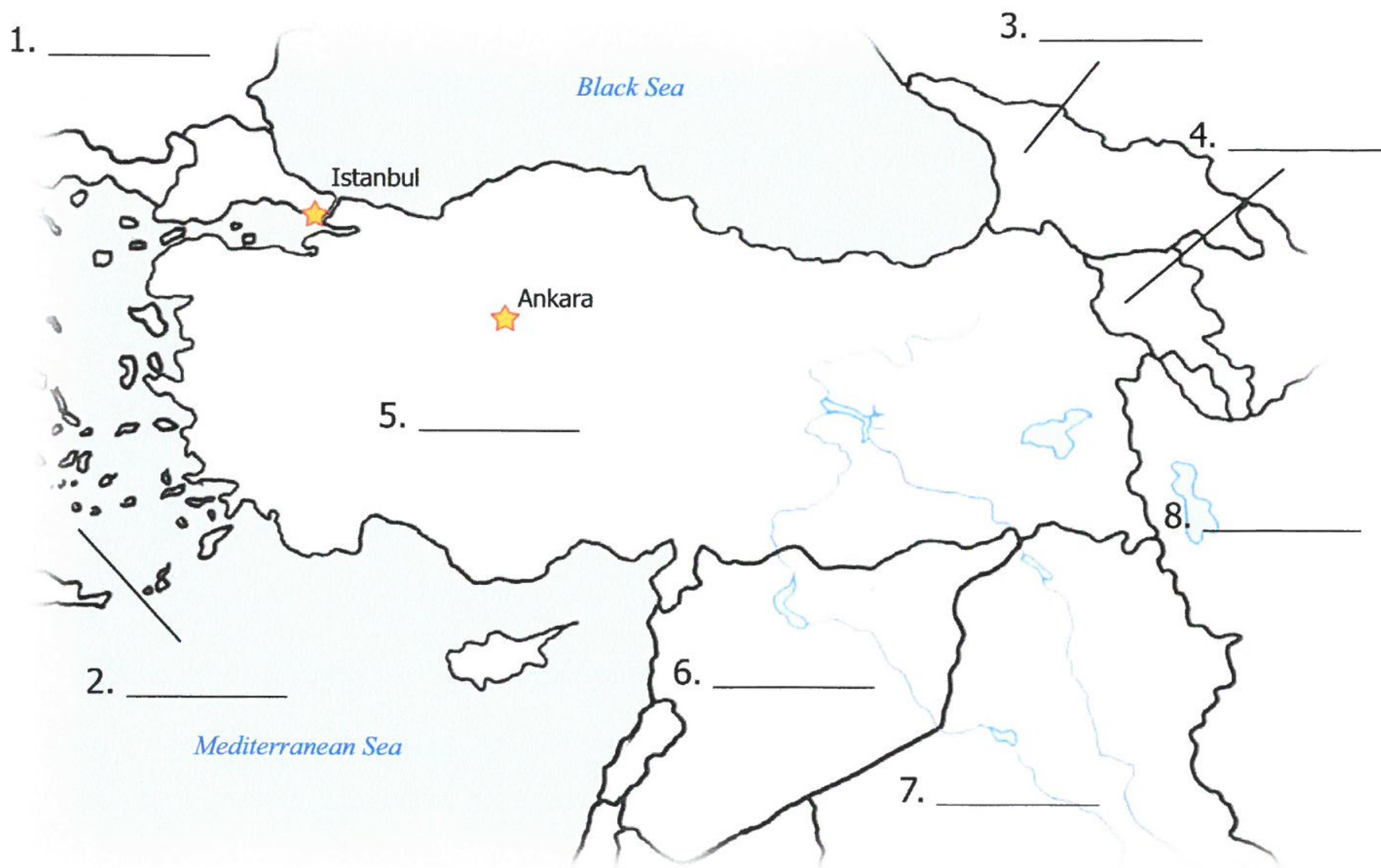
4. Armenia †

5. Turkey ☾

6. Syria ☾

7. Iraq ☾

8. Iran ☾

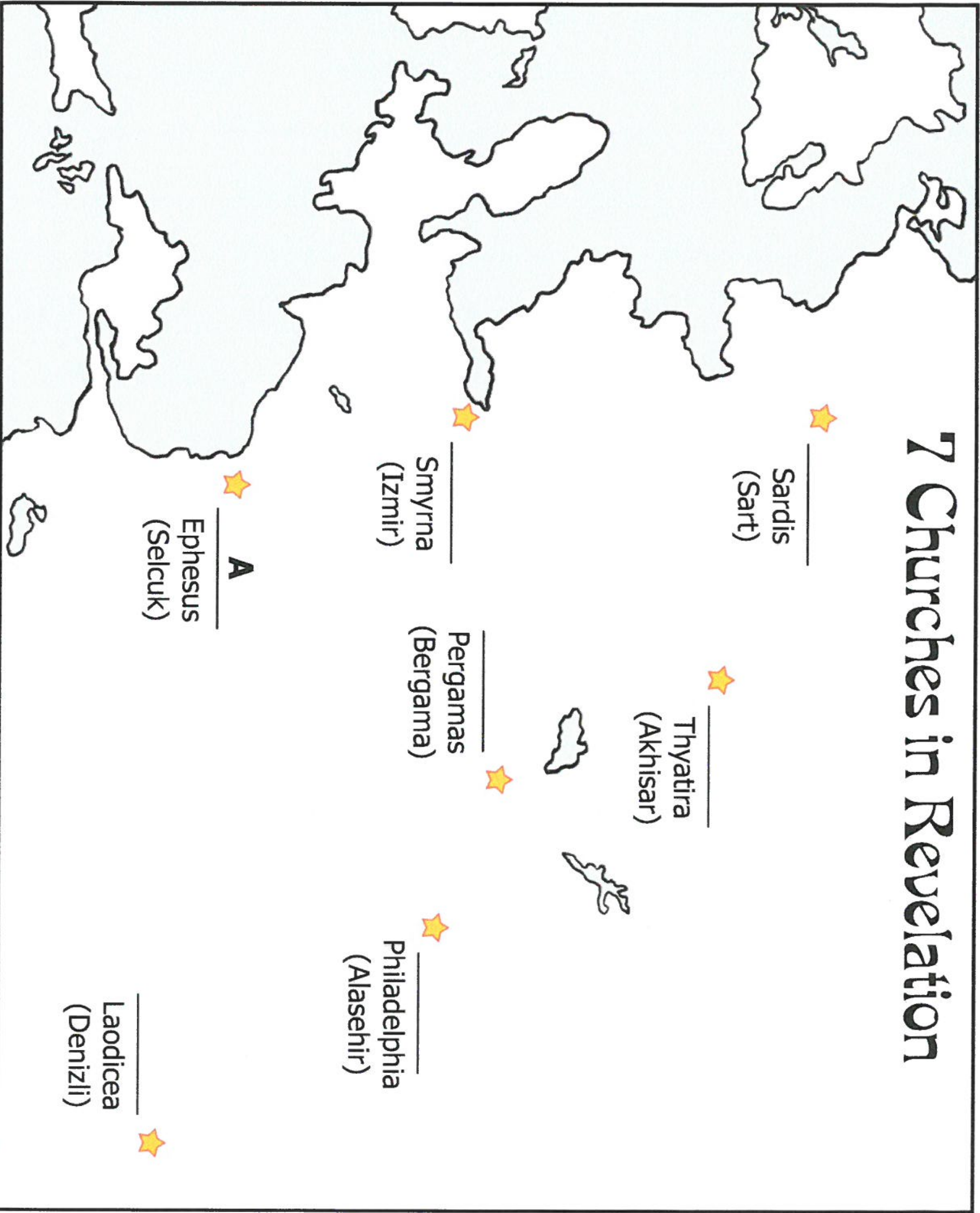
I Johannes åpenbaring leser vi om at Gud fortalte Johannes om å skrive brev til syv kirker som lå i ulike byer i dagens Tyrkia. De syv byene er skrevet opp i skjema under, og ved siden av ser du hva de byene heter i dag.

NAVNET PÅ BYEN I BIBELSK TID	NAVN PÅ BYEN I DAG
Thyatira	Akhisar
Sardis	Sart
Pergamos	Bergama
Smyrna	Izmir
Efesus	Selcuk
Filadelfia	Aleshir

Instruksjoner

De syv kirkene er nevnt i kapittel 2 og 3 i Johannes Åpenbaring. Efesus er den første kirken som blir nevnt. Det står en «A» ved siden av Efesus som du ser på kartet på neste side. Ved hjelp av bibelen din, finn den andre menigheten som er nevnt og skriv «B» ved siden av den. Skriv en «C» ved den tredje menigheten og en «D» ved den fjerde osv. Legg merke til hvordan byene og når de er nevnt i Johannes åpenbaring er plassert. Her er det orden!

7 Churches in Revelation

★
Sardis
(Sart)

★
Thyatira
(Akhisar)

★
Pergamas
(Bergama)

★
Smyrna
(Izmir)

★
Philadelpia
(Alasehir)

★
A
Ephesus
(Selcuk)

★
Laodicea
(Denizli)

Semas spesielle år historie 6

Livet til Sema ble helt forandret da hun var 12 år.

Det året fikk hun lov til å begynne på skolen! Mange familier som bor på landsbygda i Tyrkia, vil ikke sende jentene i familien til skolen. «Vi trenger dem blant annet til å gjøre rent i huset» sier foreldrene om døtrene sine. «De begynner jo ikke å jobbe allikevel. De vil bare gifte seg. Hvorfor skal de gå på skolen da?»

Men Sema syntes det var veldig kjedelig å bare være hjemme, og hun var så glad da foreldrene hennes sa at hun kunne begynne på skolen! Enda hun var mye eldre enn de andre barna i klassen brydde hun seg ikke om det. Hun var bare veldig glad for å få gå på skolen. Tyrkiske myndigheter oppmuntrer foreldre til å sende barn på skolen, og heldigvis er det flere og flere barn som begynner på skolen fra landsbygda.

En annen ting hendte også det året. En kristen fortalte henne om Jesus, og gav henne en bibel. Det var første gang Sema hadde sett en bibel.

Siden Sema hadde begynte på skolen kunne hun nå lese litt i bibelen, for tidligere kunne ikke Sema lese. Men det var likevel ganske vanskelig å lese for mange av ordene var vanskelig å forstå. Hun kunne ikke spørre foreldrene sine, for de ville ikke at hun skulle lese i bibelen.

Sema ble kjent med noen kristne som hjalp henne å lese i Bibelen, og hun ble kjent med Jesus og ønsket å bli en kristen. At frelsen var gratis for alle synes hun var vanskelig å forstå, men likevel hørtes det fantastisk ut! Hennes kristne venner fortalte at det betydde at alle som ønsket det kunne bli venn med Jesus!

Det som er trist er at Sema ikke kan fortelle til noen at hun har blitt en kristen. Ingen i familien hennes liker det, så hun må holde det helt for seg selv. Hun vet om noen andre kristne som ikke lenger får bo hos foreldrene sine, bare fordi de tror på Jesus. Sema er redd for at det skal skje med henne.

Håper dere kan være med og be for Sema og hennes vanskelig situasjon!

Aktivitet: Be for Tyrkia

Be om at Gud må styrke de kristne i Tyrkia	Be om at de som blir forfulgt og diskriminert på grunn av sin tro, får oppleve rettferdighet	Be om at de kristne som ønsker å dele sin tro ved å dele ut bibler, må få tillatelse av myndighetene til dette	Be om at tyrkiske barn som må arbeide skal få mulighet til å begynne på skolen	Be for at alle de ulike kristne kirkesamfunnene må stå sterke sammen
Be for de som ødelegger kirker, for eksempel ved å knuse ruter. Be om at de slutter med dette	Be om at alle som ønske å lese i bibelen må få mulighet til det	Be for de kristne leirene som foregår på sommeren	Be om trosfrihet i Tyrkia	Be for at kristne barn må oppleve at de blir godtatt for den de er på skolen
Be om beskyttelse for kristne som opplever trusler og blir utstøtt av familier og venner	Be for alle som leder de kristne kirkene i Tyrkia	Be for alle de fattige menneskene som bor i Istanbul	Be om at det må bli lettere å bygge kirker i Tyrkia	Be for at det må finnes gode tilbud for barn i kirkene
Be om at tv og aviser må snakke sant om de kristne, og ikke spre falske rykter	Be for alle kristne barn som blir ertet og utestengt	Be for de som er misjonærer i Tyrkia	Be om at mennesker i Tyrkia ikke må være så redde for/skeptiske til kristne	Be om at de kristne i Tyrkia må kjenne at det er mange som ber for dem
Be for misjonsprosjektet deres	Be for de som blir utstøtt av familiene sine fordi de blir kristne	Be om beskyttelse for alle de kristne kirkene i Tyrkia	Be om at det må bli lov å utdanne prester i Tyrkia	Be for at de får gode ledere i alle de kristne kirkene i Tyrkia

Ahmed og id kortet historie 7

Ahmed er en Tyrkisk gutt, og han ble kristen da han var 16 år gammel. Da han ble en kristen, ville ikke familien lenger at han skulle bo hos dem. Ahmed måtte flytte og hadde ikke lenger noen familie å støtte seg til.

Alle mennesker som bor i Tyrkia må ha et identitetskort som forteller hvem de er. Her må du også krysse av hvilken religion du tilhører. På Ahmed sitt id kort stod det: muslim, fordi han ble født inn i en muslimsk familie.

Ahmed ønsket å forandre på dette, slik at det nå stod kristen, siden det nå var den religionen han tilhørte. De som arbeidet med dette viste tydelig med det de sa og gjorde at de ikke synes dette var greit, men han fikk forandret på kortet.

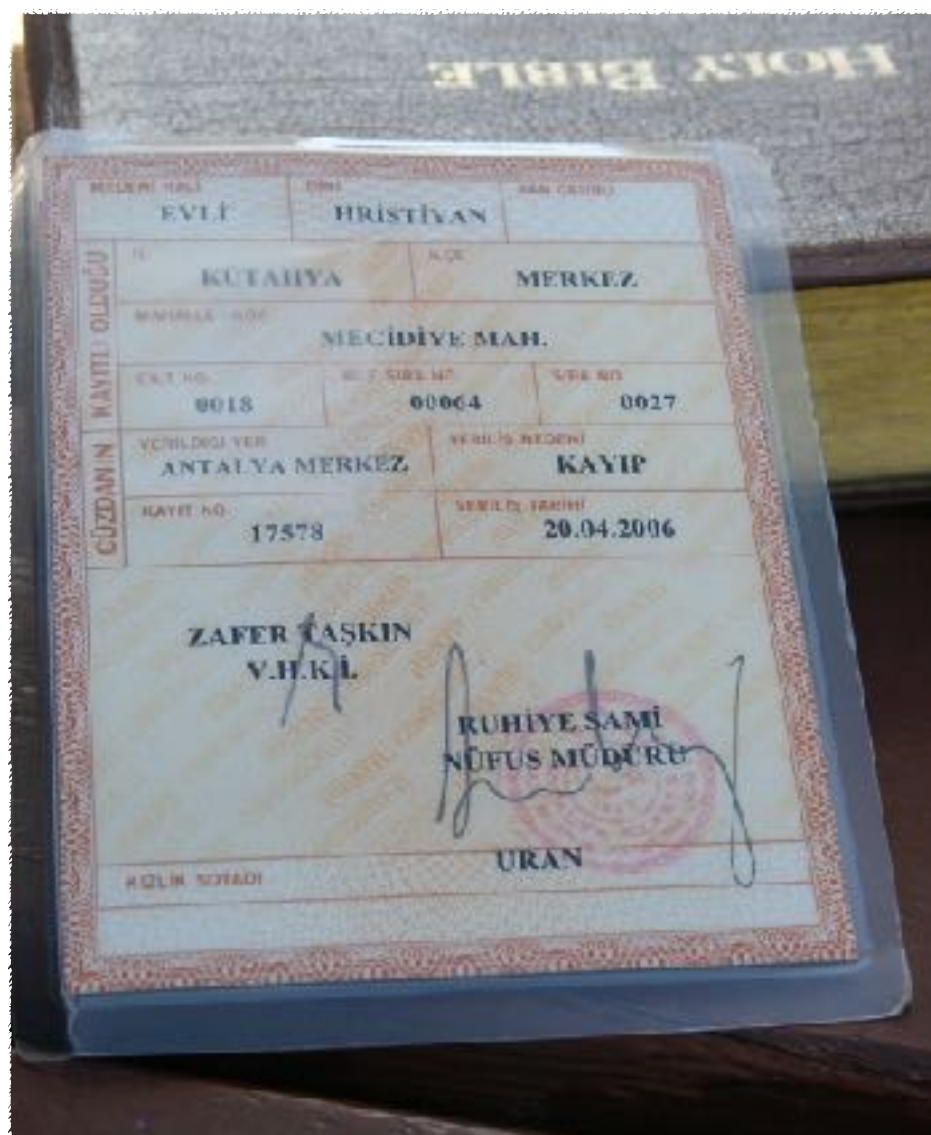
Menneskene i nabolaget fant etter hvert ut at Ahmed hadde blitt en kristen. Tidligere var

Ahmed en populær gutt, men nå var det ikke lenger noen jenter som ønsket å være kjæreste med ham. Det var også en politimann som slo ham uten grunn, og i lokalavisen lagde de en forsidesak om at Ahmed var blitt kristen og fortalte historier som ikke var sanne.

I Tyrkia må du være ganske modig for å forandre ID kortet ditt til kristen. Du kan være arbeidsledig i årevis på grunn av dette, for ved alle jobbintervju ser de på ID kortet ditt. Og fordi det er mange som ikke liker kristne, kan det være veldig vanskelig å få jobb. Mange opplever at de ikke er fullverdige borgere i Tyrkia når de blir kristne.

Men Ahmed følte at Gud tok vare på ham. Han fikk en jobb hvor han kunne snakke om bibelen!

Mange av stedene det står om i bibelen finnes nettopp i Tyrkia. Ahmed ble en guide for mennesker som ønsket å besøke disse stedene. Var det ikke flott?

Aktivitet: Prutting

Kjøpmenn i mange Tyrkiske butikker regner med at kundene skal prute på prisene. I denne leken kan du prøve å forhandle som en skikkelig tyrkisk kjøpmann. Kopier opp flere sider med «pengene» som du finner på nesten side. Fargelegg dem og klipp dem ut.

Sett opp et bord med plakaten «Butikk» e.l Hvis dere for eksempel har laget noe tyrkisk godteri kan dere bruke noen av disse som varer. Bytt på å være selger og kjøper.

[common.wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org)

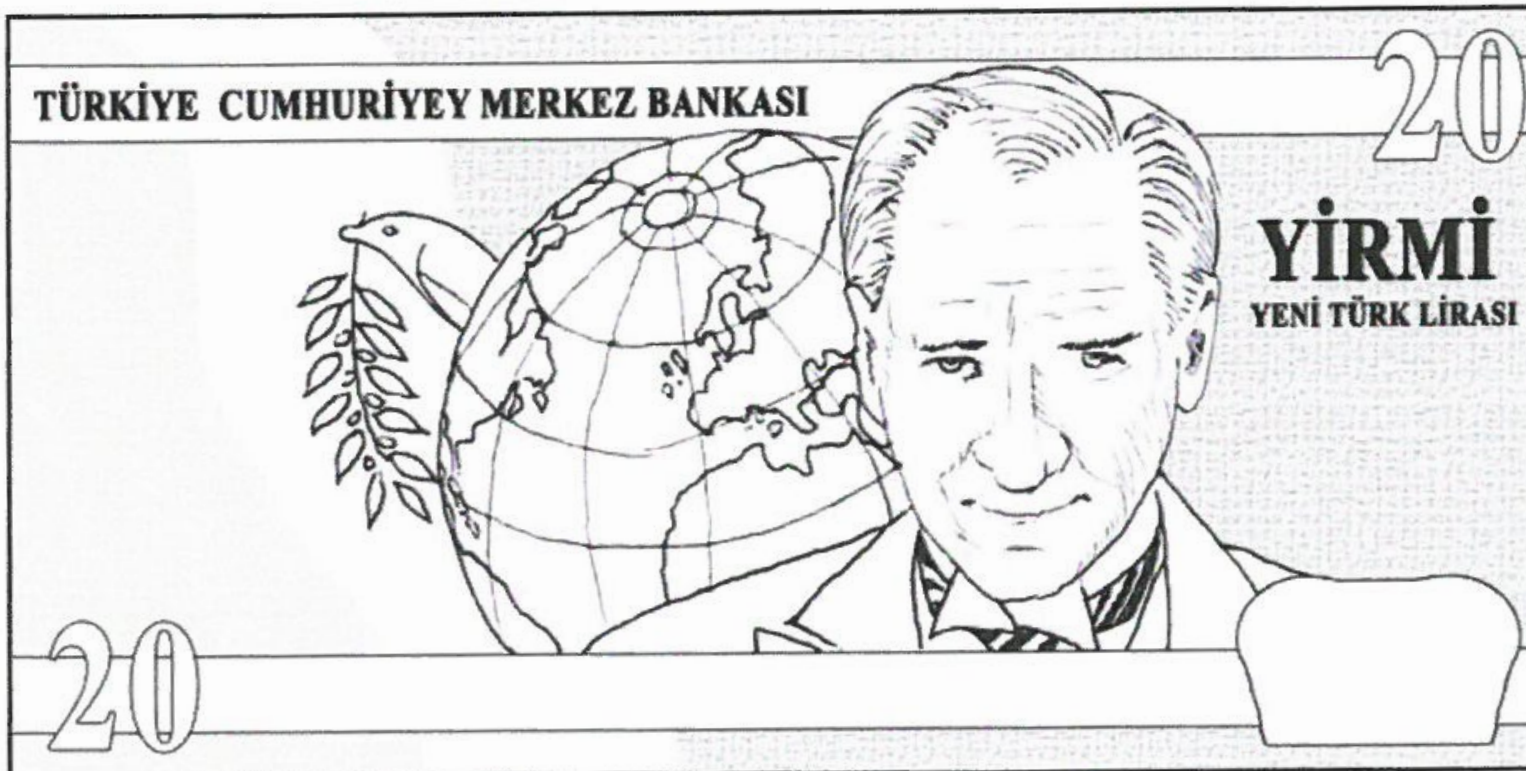
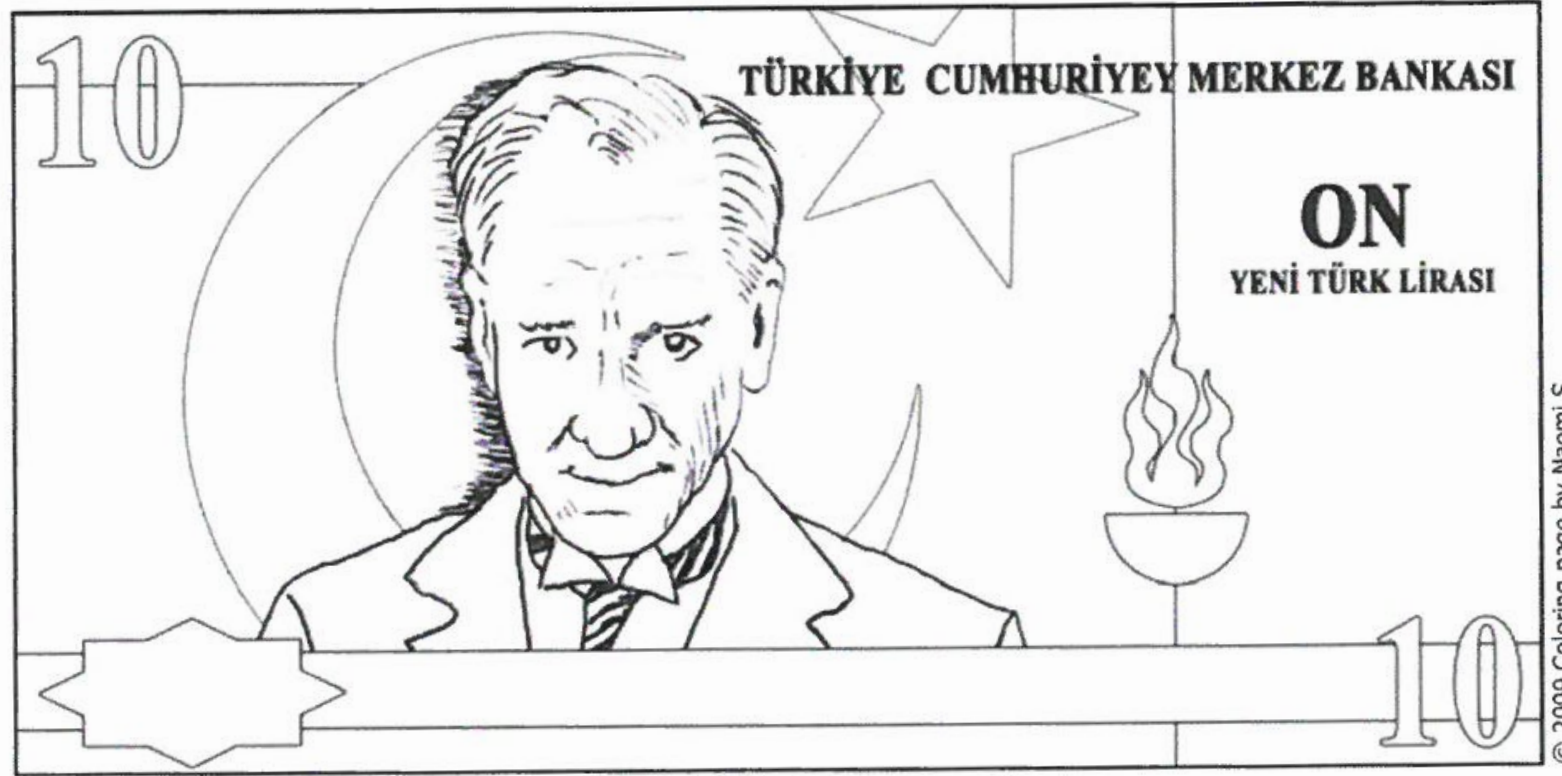
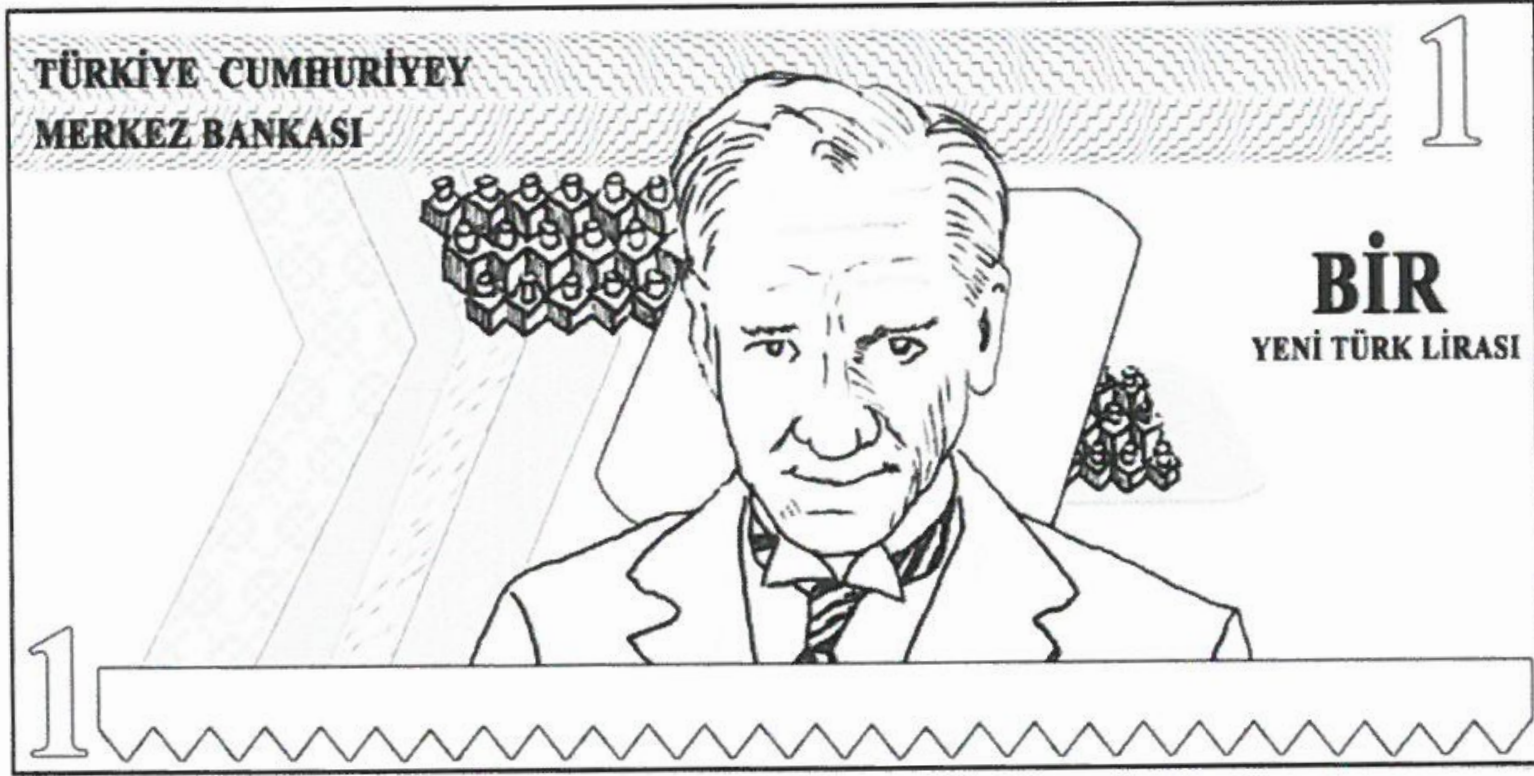
[common.wikimedia.com](https://commons.wikimedia.org)

Hvis den som selger ønsker syv lira for varen, sier han til kunden at varen koster 10 Lira. Kunden kan gi ulike grunner til at de bør få varen billigere. For eksempel «Jeg så den sammen varen solgt for mye mindre i en annen butikk», eller «det er sent på dagen og du bør akseptere tilbudet mitt hvis du vil selge denne i dag».

Selgeren forteller kanskje dermed kunden alle de bra tingene med varen som gjør at den bør koste mer. Litt etter litt nærmer de seg ved at selger går litt ned fra det han i utgangspunktet spurte om, og kjøperen går litt opp fra det han foreslo.

Kjøper og selger må prøve å gi kreative forslag til de prisene de har foreslått. De skal ikke fornærme hverandre. Hvis dere ønsker enda større utfordring kan dere bruke de Tyrkiske numrene under mens dere forhandler.

Nummer	Tyrkisk	Hvordan det uttales
1	bir	beer
2	iki	ih-KEE
3	uc	ooch
4	dort	doort
5	bes	behsh
6	alti	awl-TUH
7	yedi	yehd-DEE
8	sekiz	sehk-KEEZ
9	dokuz	doh-KOOZ
10	on	ohn

Kaya og historien om Antalya Evangelical church historie 8

Hei alle sammen! Jeg heter Kayra og er ni år.
Ser du meg? Jepp, det stemmer. Det er jeg
som har den kule genseren med striper. Hva
heter du? Og hvor gammel er du?
I dag skal jeg fortelle deg om hvem jeg er og
hvor jeg kommer fra.

Dette er flagget som tilhører landet mitt. Vet du hvilket land det er? Ja, Tyrkia. Det stemmer. Det er landet jeg bor i. Har du hørt om Tyrkia? Eller kanskje du har vært der? Pappa'n min sier at det er mange fra landet deres, Norge, som reiser hit på ferie. Det er jo gøy!
I Tyrkia bor det mange mennesker. Vil noen tippe? Det riktige svaret er nesten 78 millioner mennesker. DET er mange mennesker det. Vi er blant de største landene i verden.

Her er et postkort fra den byen jeg bor i, Antalya. Om sommeren er det dobbelt så mange mennesker som bor her. Mange turister har leilighet her eller bor på hotell når de er på ferie i byen min. Derfor kaller de byen min for en ferieby. Jeg skjønner at folk vil være her på sommeren, fordi det er så utrolig varmt og godt her. Liker du å sole deg? Eller bade? Da må du komme hit. Her kan du gjøre begge deler!

Når jeg ikke er på skolen, så elsker jeg å bade og å kjøre båt. Jeg elsker havet. Både fargen og varmen i vannet. Kan du svømme? Jeg lærte meg å svømme for to år siden. Da var jeg syv år. Pappa prøvde å lære meg det en hel sommer, og så plutselig klarte jeg å svømme selv. Det er så gøy! Jeg svømmer ofte langt ut, selv om pappa synes det er litt skummelt. Også klarer jeg å svømme under vann. Klarer du det? Jeg fikk svømmebriller til bursdagen min, og da er det enda gøyere å svømme under vann. Da ser man så mye fint. Fisker, blomster og andre rare kryp og planter som lever under vann.

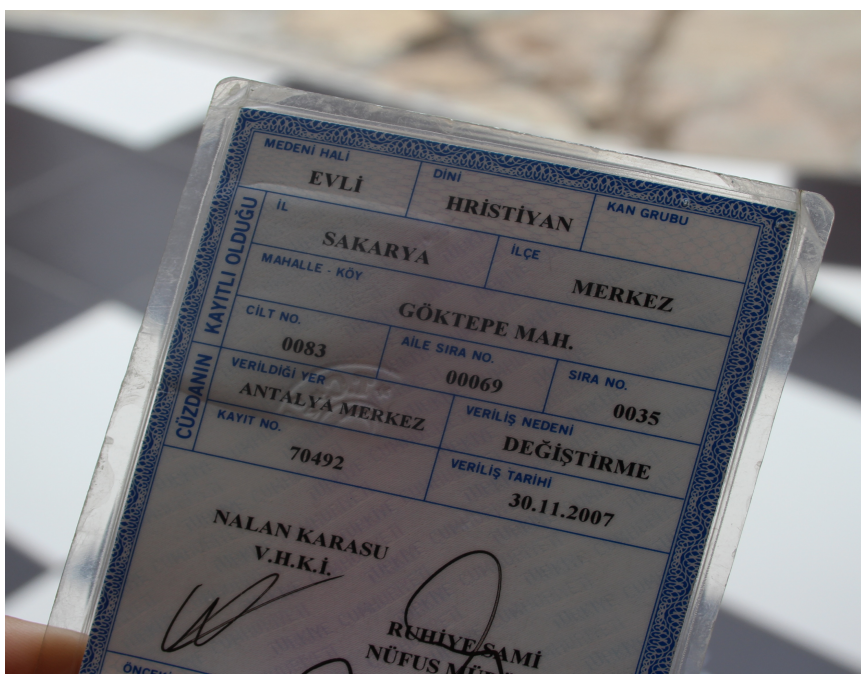

Ser du meg? Hallo! Nå er jeg på det stedet der vi bygger den nye kirken vår. Har du en kirke du går i? Her i Antalya har vi ikke så mange kirker, fordi det nesten ikke bor kristne her. Men nå er det blitt flere kristne her i byen, så vi er veldig heldige som får bygge en helt ny kirke. Jeg gleder meg skikkelig til den bli ferdig! Ser du han rett bak meg? Det er pappaen min.

Pappa'n min er verdens snilleste. Kan du se det? Jeg synes jeg ser det i øynene hans. Han er en av prestene i kirken. Da skjønner du at jeg er mye i kirken. Det føles nesten som om vi bor der. Jeg er der etter skolen og i helgene. Men det liker jeg veldig godt. I år var det mange døve personer som ble kristne i kirken vår. Og vet du, da lærte pappa seg døvespråk så han kan snakke med dem. Er det ikke flott?

På skolen er jeg nesten den eneste som er kristen. Vi er bare tre fra skolen min som går i kirken. Det er fordi at det ikke er så vanlig å være kristen her i Tyrkia. Er det mange som er kristne i Norge? Synes vennene dine det er rart å gå i kirken?

Ser du dette kortet? Det er pappa sitt. Det er et identitetskort. Har dere det i Norge? Her står det hva man heter, hvor man bor og hva slags religion man har. Pappa liker ikke dette kortet, fordi han sier at folk blir så rare når de kikker på kortet og ser at han er kristen. Ikke alle mennesker synes det er rart, men noen. Og de er ikke alltid så snille med oss kristne. De synes det er dumt at vi er kristne, og noen synes vi burde bo et annet sted enn i Tyrkia. De mener at tyrkere ikke skal være kristne. Det synes jeg er dumt. Er det ikke sånn at alle i hele verden kan få lov til å tro på hva de vil?

Her er den kirken vi har nå. Ser du at det er en kaffekopp på skiltet? Det er fordi kirken vår er en kafé! I byen vår er det veldig vanskelig å få lov til å bygge en kirke, og det synes jeg er urettferdig. Derfor må vi låne lokaler i en kirke for utlendinger som også er en kafé. Her kan alle som vil komme og drikke kaffe. På søndager har vi gudstjenester og møter hvor alle er velkomne. Det er litt gøy, for det er en del folk som blir overrasket over at dette også er en kirke, ikke bare en kafé. Hvordan ser din kirke ut? Liker du å gå i kirken?

Her ser du bakgården i kirken. Her har vi kirkekaffe når gudstjenesten er ferdig. Ofte kommer det turister innom kirken vår, fordi de synes kafeen vi har er så koselig. Det kan du også gjøre, hvis du og familien din skal på tur til Antalya! Jeg elsker å få besøk i kirken, for da kan jeg snakke engelsk. Jeg har lært meg noen ord og setninger. Kan du engelsk? Hvilke ord kan du si?

Her er vi på gudstjeneste. I kirken vår er vi nesten 200 personer. Derfor trenger vi mer plass. Det får vi i den nye kirken vår. Hvor mange går i kirken din?

Det beste med gudstjenesten er å synge. Ser dere hun med det krøllete håret? Det er søsteren min. Hun heter Sasha og er 14 år. Jeg gleder meg til jeg blir like gammel som henne, for da kan jeg også synge høyt foran de andre. Sasha har en kjempefin sangstemme og synger hele tiden hjemme. Liker du å synge? Det gjør jeg. Vi har et kor i kirken også. Der synger jeg noen ganger solo, og det liker jeg kjempegodt.

Ser du meg? Jeg står i midten og har på meg den grå jakken. Her er vi på vei til søndagsskolen. Hver gang pappa eller noen av de andre prestene skal holde preken, kan barna få gå på søndagsskolen. Det synes jeg er gøy. Så slipper jeg å sitte stille så lenge og bare høre på. Før vi går til søndagsskolen, ber alle i kirken for oss. Det synes jeg er litt fint! Går du på søndagsskole? Hva gjør dere der? På min søndagsskole synger vi, leker og leser fra Bibelen. Hun ved siden av meg, i hvit jakke, heter Aisha og er bestevenninnen mi. Det er så godt å ha henne i kirken også.

Her kan du se hvordan vi har det på søndagsskolen. Jeg liker meg kjempegodt de oppgavene vi gjør her. Vi lærer også mange nye sanger!

Det som er så bra med kirken vår, er at hver søndag finner vi på morsomme ting etter gudstjenesten. Mange som går i kirken jobber så hardt hele uken, at søndag er den eneste dagen vi kan være sammen på. I tillegg er det mange som ikke har kontakt med familien sin fordi de har blitt kristne, og da blir vi i kirken den nye familien deres.

I dag er vi på stranden for å grille god mat, spille volleyball og bade. Ser du hvor flinke de store ungdommene er? Jeg synes de er litt for gode for meg, derfor liker jeg heller å se på når de store spiller.

Men bading derimot, der er jeg med! Jeg elsker å bade når sola har gått ned bak fjellet. Da er det ikke så innmari varmt. Midt på sommeren er det så varmt her i Antalya at det er best å være ute litt sent på dagen, når sola ikke er så sterk. I dag er det mange som bader. Det er så gøy!

Synes du også at byen min er vakker? Jeg elsker å bo her. Men det jeg synes er dumt med byen min og landet mitt, er at noen ikke liker at andre mennesker tror på noe annet enn det de gjør selv. Hvordan er det i ditt land? Kan alle få lov til å tro på hva de vil, uten at de blir mobbet eller utstøtt? Jeg skulle ønske at alle her var flinke til det. Mange mennesker er flinke, men ikke alle. Og det gjør at det noen ganger er vanskelig og skummelt å være kristen.

Jeg skulle ønske at læreren på skolen kunne sagt ifra til mobberne at de ikke får lov til å erte meg fordi jeg er kristen. Jeg skulle ønske at flere kunne få lov til å bygge kirker i Antalya og i Tyrkia. Jeg skulle ønske at flere av vennene mine på skolen kunne bli med meg i

kirken og spille volleyball og bade med vennene mine fra søndagsskolen. Jeg skulle ønske at alle i hele verden kan få lov til å tro på akkurat det de vil uten å bli mobbet for det. Er du enig?

Har du hørt om Syria og Irak i nyhetene på tv eller i avisene? Det er nabolandene til Tyrkia. Der har det vært krig. Og det er utrolig trist. Mange mennesker er blitt drept og skadet. Og mange barn på min alder har måtte flykte fra skolen sin, kirken sin og vennene sine. Noen har også måtte flykte fra mammaen og pappaen sin. Tenk på det, da! Det er utrolig synd på dem. Og jeg har hørt fra pappa at grunnen til at det er krig, er at noen mennesker mener at alle som ikke tror på det *de gjør* eller ikke oppfører seg sånn som *de vil*, må flytte vekk. Fordi de mener at de liksom eier hele området. Er ikke det veldig urettferdig? På bildet her ser

Mennesker som må flykte fra landet sitt, blir kalt for flyktninger. Har du møtt en flyktning før? Eller kjenner du noen som har rømt fra landet sitt? Her ser du en familie fra Syria. De flyktet fra Syria og kom til Tyrkia. De savner landet sitt kjempemye.

De måtte rømme fordi noen bombet kirken og skolen de gikk på. De måtte rømme fordi det ikke var trygt å bo hjemme lenger. Tenk så skummelt det må ha vært!

Ikke sant at det er urettferdig? Vi barn burde protestere. Selv om jeg bare er ni år, har jeg lyst til å fortelle hele verden at alle må være venner. Vi må være snille med hverandre, slik at alle kan ha det bra.

Vi i kirken har også prøvd å hjelpe de flyktningene som bor her i området. Presten vår, Ramazan, reiser ut til dem med mat og litt forskjellig som de trenger. Det er viktig at vi prøver å hjelpe der vi kan! Håper dere kan være med og be for arbeidet vi har i kirken!

Dilara er ikke redd for å fortelle at hun er kristen historie 9

Dilara Asabap (16) er eneste kristen på en skole med 500 elever. Men hun er ikke redd for å fortelle hva hun mener eller tror på.

I Tyrkia er mer enn 99 prosent av befolkningen muslimer. På ID-kortene som alle tyrkere

må gå med, står det også hvilken religion de tilhører.

– Som kristen føler man seg alltid annerledes og aleine på de store skolene. De fleste her tror at kristendom er det samme som det Hollywood viser fram. Derfor tror de at kristne er umoralske, og særlig tenker de at unge jenter er lette på tråden. Dette er veldig slit-somt å forholde seg til, forteller Dilara.

Selv om Dilara er alene som kristen på den store skolen, er hun ikke redd for å fortelle at hun er kristen. Også på de obligatoriske forelesningene om islam er hun frimodig.

– Sier de noe feil om kristendommen, så sier jeg klart fra i timene, sier Dilara som også legger til at det er mye lettere å være kristen i Antalya enn de fleste andre steder i Tyrkia.

Selv har Dilara vokst opp med en pappa som er armensk kristen og en mamma som kon-verterte fra islam til kristendom. Hun forteller at kirken er veldig viktig for henne, at den er som en stor familie der hun føler seg trygg.

Hva drømmer en ung kristen tyrkisk jente om? Dilara forteller at det er vanskelig for kristne å få gode jobber og at det er mange jobber hun ikke kan få.

– Jeg kan ikke bli lærer, jobbe i statsapparatet, bli politiker eller få jobb i politiet eller mil-itæret. Min drøm er å drive frivillig arbeid i Afrika. Da vil jeg dele evangeliet med de som enda ikke har hørt om Jesus, sier Dilara.

Når Dilara blir bedt om å sende en hilsen til norske ungdommer, svarer hun uten å nøle.

– Det er mange steder i verden som ikke har religionsfrihet, men i Norge har dere det. Ikke ta dette privilegiet som en selvfølge, men bruk det til å fortelle så mange som mulig om Jesus. Ikke vær redde. Vær frimodige, oppfordrer Dilara med et varmt, men bestemt blikk.

Aktivitet: «Like barn leker best?»

Tid: 15 minutter (eller mer).

Ressurser: Et stort rom til å bevege seg.

Mål: Målet med denne oppgaven er å illustrere at mennesker er komplekse og har forskjellige sider ved seg – og å vise hvor lett det er å søke en større gruppe. Vi ser også på gruppedynamikk og hvordan en gruppe oppstår. Øvelsen kan fungere som et godt utgangspunkt for videre diskusjoner rundt begreper som rasisme, stigmatisering og diskriminering, fordi den understreker at grupper kan dannes ut fra ulike kriterier. Elevene skal dele seg i grupper ut fra «likhet». Kriteriet for likhet velger de selv.

Gjennomføring og spørsmål til samtale:

1. Øvelsen gjennomføres ved at ungdommene står på gulvet og forsøker å kommunisere likhet med hverandre – men uten å snakke sammen. Gruppene som dannes kan for eksempel være de som har røde sko, de som har briller, de som liker fotball eller de med mørkt hår.
2. Denne øvelsen skal gjøres flere ganger etter hverandre, og lederen må etter hver gang hører med gruppene hvorfor og hvordan de forskjellige gruppene ble dannet.
3. Deretter spør man hvordan dette ble kommunisert. Hvor vanskelig/lett var dette?
4. Ofte skjer det at noen ikke tilhører en gruppe. Spør deltakerne som ikke tilhører en gruppe, hvordan det skjedde og hvordan det kjentes.
5. Hvordan kan man relatere denne leiken til vårt eget samfunn og dagligliv?
6. Hvorfor er det slik at vi mennesker søker trygghet hos det som er kjent og ligner oss selv?
7. Ofte føles det godt å tilhøre den største gruppen i et rom, hvorfor det?
8. Hvordan kan man relatere denne leiken til det å være en minoritet eller til de som er i mindretall?
9. Frykten for å skille seg ut og å være den som står på utsiden, er den første reaksjonen som kommer i denne øvelsen. Hvorfor er det slik?
10. Hvorfor er vi mennesker slik at vi liker å gruppere oss?